

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"א חשון תשפ"ד | דף היומי בבלי: ב"ק ג.

דף היומי בהלכה: קע"ד ז'.

מוסר: אהבת חסד - פרק כ"ב עד 'וכל זה דברנו'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הזכירה " החמש ועשרים" עד שער השתיקה "ובעבור שהלשון קלה"

כשביקר מרן רבי אהרן קוטלר זצוק"ל בארץ הקודש, הוא מסר שיעור למדני לקבוצת לומדים במעונו של מרן רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל. גם אנו זכינו לנכוח אז בשיעור

ראש הישיבה הגרב"מ אזרחי זצ"ל על ההבדל בין העילוי לשאינו עילוי

אולם כמו רבי שמחה זיסל טרם ראיתי'.

אחד הנוכחים ששמע את הדברים, הביע שאלתו בקול: 'ומה אעשה אני שאין לי את הכשרונות הגדולים, איך אוכל אני להגיע להבנה עמוקה כזו?'. חיך אליו רבי איסר זלמן, ואמר לו במתינות: 'תאמר נא מיין טייער קינד (-בני יקירי), [ראש הישיבה הוסיף: כשרבי איסר זלמן אמר 'בני יקירי' הוא באמת התכוון לכך, הוא אהב כל יהודי ומידותיו היו אציליות ביותר], מהו ההבדל בין 'עילוי' למי שאינו כזה?'

התלמיד החריש. מרן הגרא"ז ניסה לשדלו: 'תאמר נא, תאמר', אולם ההוא ציפה למוצא פיו של מרן הגרא"ז שמיהר לפרט: 'חצי שעה! זה החילוק וההבדל בין מי שהתברך בכשרונות עילויים למי שאינו כזה. מה שהעילוי משיג במהירות, יוכל מי שאינו עילוי להשיג בעוד חצי שעה של עמל וגיעה'.

'דבריו אלו של מורי ורבי מרן הגאון רבי איסר זלמן זצוק"ל הם נר לרגלי: גם מי שלא בורך בכשרונות, לא נסגרה עליו הדלת. עם קצת עמל הוא יצליח להשיג כל הבנה, גם הקשה ביותר. והאמת, מי שאינו עילוי ישיג עוד הרבה יותר, כי הוא משקיע בלימודו גם את 'כוח העמל' שפירותיו מובטחים.

'אני יכול להעיד את מה שעניי ראו ולא זר. כשהייתי נער צעיר, החלו פליטי השואה להגיע לארץ הקודש. חלק מהם הגיעו הישר אל ישיבת חברון בירושלים. אני זוכר שהיינו

בשיחה מיוחדת שהעניק ראש הישיבה הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי זצוק"ל ל'המבשר תורני' הפעם בהתבטאות מחכימה אודות חובת לימוד התורה הקדושה, וכה אמר:

'אין דבר כזה לא מוכשר! אם מדובר ב'תורה' - כל אחד מסוגל להבין, ואם זה לא 'תורה' - אף אחד לא צריך להבין!'

'ואסביר לכם על ידי סיפור לו הייתי עד בעצמי: כשביקר מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצוק"ל בארץ הקודש, הוא מסר שיעור למדני לקבוצת לומדים במעונו של מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל. גם אנו זכינו לנכוח אז בשיעור. שיעוריו של רבי אהרן היו אומנות של ממש, הם היו עמוקים ביותר והיה צריך הרבה עמל כדי לרדת לסוף דעת דבריו.

באותו שיעור ישב מרן הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל לימים ראש ישיבת חברון בעצמו, ובמוחו העילויי הוא תפס את מהלך השיעור עוד לפני שרבי אהרן גמר. הוא הוסיף בעצמו נדבכים לפני שרבי אהרן אמר אותם וכולם היו אחוזי התפעלות. 'מספר שעות לאחר מכן הייתי בביתו של מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצוק"ל, השיחה נסובה אודות השיעור של רבי אהרן, ואחד הנוכחים סיפר על תפיסתו המהירה של רבי שמחה זיסל ברוידא בהתפעלו על כשרונו הנדיר. רבי איסר זלמן התמוגג למשמע אוזן, והתבטא באהבת התלמידים שהיתה טבועה בעצמותיו: 'אנו יודעים מה זה כשרון ותפיסה עוד מימי ליטא,

אותם בוכים ומתפללים בדמעות שלישי צמחו לרבנים מפורסמים וראשי ישיבות. רובם לא היו בעלי כשרונות בכלל.
'מה שמלמד אותנו - לא הכשרון קובע את הצמיחה התורנית, אלא עמל התורה, השאלה והבקשה, והתפילה מרובת הדמעות, הם אלה הקובעים האם האדם יטפס להיות גדול דור או לא. מי שרוצה באמת ומשקיע את כוחותיו - זוכה וצומח לתפארה.

עוקבים אחרי המעריב הראשון שלהם בישיבה. הם היו עומדים בתפילה לבוראם כשאין להם שום דבר בעולם, לא משפחה, לא מקום לינה ולא פרוסת לחם להשביע את רעבונם, ממש מחוסרי כל. והיינו יודעים: מי שמתפלל ביגיעת הלב ואחרי תפילתו המרצפות שסביבו לחות ממעיין דמעותיו - עתיד לצמוח תלמיד חכם בעל שיעור קומה. ולא אוכזבנו, כל הבחורים שראינו

מתי זה יהיה? באמצע הלילה? אני צריך לישון שבע שעות בלילה, חוק ולא יעבור. אני לא הולך לקום באמצע הלילה. אם תרצו תביאו עכשיו טייפ ואני יקליט את עצמי

רבי אברהם מרדכי מלאך על החסדים שמלווים אותנו בכל מצב

עושים את זה? רבש"ע מה הפשט בזה?
אמר לו ר' אביגדור מילר זצ"ל, אני רוצה שתדמיין דבר כזה: יש לך בנין באמריקה, בית שלך, יש לך דיירים והם משלמים לך שכר דירה כל חודש, ויהי היום ובעל הבית יושב שבעה, קרתה טרגדיה אצלו. אבל באמצע השבעה הגיע סוף חודש היום שמשלמים שכירות. מה אתה חושב, האם אותו בן אדם שיושב שבעה והוא אבל עם קריעה, האם הוא יקח את הכסף, את הדמי שכירות או שהוא יזרוק אותו לפח כי הוא באמצע שבעה עכשיו?
בוודאי שיקח!! איי, אתה בצער. צער הוא צער אבל הכסף ממשיך לזרום, איך אחד קשור לשני?
אני רוצה שתבינו, אמר הרב מילר, אכן הקב"ה מביא צער לבן אדם, אבל באותו זמן הוא ממשיך לשלוח חסדים. אני חי, אני רואה, אני שומע ומריח, אני יכול לזוז, אני יכול לאכול, ללמוד. האם אני יגיד רבש"ע לא מעניין אותי שום חסד. תשים את הכל בצד! נתת לי פאטש (סטירה) אני לא רוצה לדעת מכלום. אבל באותו זמן שקיבלת פאטש אני ממשיך לשפוך עליך חסדים. אין בן אדם שיאמר לא.
עכשיו לא מעניין אותי חסדים.
מאוד קשה מה שקורה בארץ ישראל, אבל רבותי עלינו לדעת שהחיים שלנו זה לא רק המאורע שקרה פה. יש גם את זה. זה מאוד קשה, זה ניתוח מאוד כואב, אבל זה לא רק זה, יש הרבה דברים טובים שהקב"ה נותן לך. אתה חי, יש לך כסף, יש לך ילדים, יש גם פחד אבל זה לא רק הפחד, אי אפשר לשכוח מכל החסדים אל תהיה כעת המן שאומר "וכל זה אינו שווה לי" - יש לי את הפחד - אז רק בזה, אני מתעסק רק בנייעס ואני מפחד עד שזה יעבור יהודי לא מתנהג ככה. באותו זמן אנחנו אמורים לחשוב כמה חסד יש לנו כל הזמן.

רבותי, מתחילים חורף חדש, שנה חדשה, התחלה חדשה, אנחנו אחרי שמחת תורה, בואו ניקח חומש בראשית ונלמד חומש רש"י, וזה יביא שמחה. נלמד את הפסוקים הנעימים של בריאת העולם 'מעשה אבות סימן לבנים'.
באים עלינו הלילות הקדושים של החורף, נתחזק בספרי מוסר והשקפה ונזכור כמה חסדים הקב"ה עושה איתנו עכשיו גם ברגעים אלה.
אני רוצה לספר משהו ששמעתי השנה בחול המועד סוכות. פגשתי יהודי שהיה בן בית אצל ר' אביגדור מילר זצ"ל. פה באמריקה הוא היה מהגדולים של אמריקה - ובפרט כשמדברים על השקפות חיים, שהיה לו השקפה מיוחדת וברורה. על ר' אביגדור אפשר לדבר ולדבר... ולא לסיים...
והוא סיפר לי שלר' אביגדור היה נכד שנסע לארץ ישראל - נראה לי שנסע בשביל הבר מצוה ונעבעך הוא נפטר בארץ ישראל. ר' אביגדור נמצא באמריקה והנכד נפטר בארץ ישראל.
ורצו שהוא יספיד בטלפון בזמן הלוויה. צריכים להכיר את ר' אביגדור מילר להבין מה קרה פה. הוא שאל, מתי תהיה הלוויה? באמצע הלילה? אני צריך לישון שבע שעות בלילה, וזה חוק ולא יעבור. אני לא הולך לקום באמצע הלילה. אם תרצו תביאו עכשיו טייפ ואני יקליט את עצמי ואת זה נוכל לעשות, אבל יהיה מה שיהיה שבע שעות אני צריך לישון.
ככה היה ר' אביגדור, עם הבהירות בחיים שלו. הוא הקליט את עצמו, ובכה והספיד עם מאמרי חז"ל והצדיק על עצמו את הדין ומשם הלך למסור שיעור חומש רש"י. כדומה זה היה ליל שישי.
סיפר התלמיד לא רק שהשיעור היה ממש רגיל אלא היה שיעור שמח עם ווערטלאך גם כן. הציבור חשב שכנראה היה טעות ובמקום שהנכד נפטר יכולת לדמיין שהרגע הוא התבשר שהנכד התארס. מיד אחרי השיעור הוא ניגש לר' אביגדור, ילמדנו רבנו איך

(אסדר לסעודתא)

הוא פנה לראש הישיבה והציע את עצמו למשרת המנקה. 'ראה נא', אמר לו ראש הישיבה, 'מנקה כבר מצאנו, אך התפנתה דווקא משרה אחרת שמתאימה לך, משרת מגיד שיעור'...

סיפור מדהים על אמון והזדמנות - חובת קריאה להזדהות ולמחנה

אהרן הפך נבון. אכן כן, הוא זקוק לכסף, אך לא התכוון לחזור להיכל הישיבה, לא ללמוד ובטח שלא ללמד! האומנם? הוא ישמש כמגיד שיעור?

'תראה', אמר לו ראש הישיבה, 'אם תקשה במשהו - אני כאן לעזור לך, להכין שיעורים, להשיב לשאלות, לסייע לך להבין וגם להסביר. כמובן - גם משכורתך תשולם על ידי, מדי חודש בחודשו. הנח לניקיון, אותו יוכלו לעשות אחרים. מגיד שיעור - זה תפקידך, זו משרתך, עלה והצלח!' - אמר ראש הישיבה ולחץ את ידו בחמימות...

תוהו ונבוך, נאלץ אהרן לחפש פינה שקטה, להחליף לבגד רבני הולם, ולשוב תוך שעה קלה להיכל הישיבה - לקבוצת התלמידים הממתינה לו. 'ננסה, נראה'... - הרהר בעגמימות מה, לא העלה בדעתו שיש סיכוי...

ביום שלמחרת, כבר עמד אהרן בבית המדרש, נושא שיעור מרתק. ראש הישיבה עמד לימינו ותמך בו, יישב את מה שמורכב וסייע לו בהסברה. בהתפתחות יוצאת דופן, מהרגע בו הציע את עצמו כמנקה ועד שזכה בקבוצת תלמידים שומעי לקחו המחוברים אליו והוא להם כדמות מאירה - לא עברו אלא שבועיים ימים...

מאז, חזר אהרן להתענג על מתיקות התורה, עלה ונתעלה בה. בהמשך התחתן, הפך למרביץ תורה נערץ, וכיום משמש הוא כראש כולל חשוב כאן בארץ. נקל לשער את גודל הכאב אם נפשו היתה נאבדת בתהום הניקיון, והיה ממשיך לחיות את חייו כגוי לכל דבר. אך ראש הישיבה זיהה בזמן אמת את הנפש שלפניו, ופעל ברגעי הזדמנות להציל נפש בישראל מכליון רוחני!

סיפור מדהים זה, אותו סיפר המשפיע הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, מאיר אלוהה בוהקת על ההזדמנויות שיש לכולנו. כמה כולנו נתקלים בנפשות תועות ותוהות, כמה לכולנו יש הזדמנויות למכביר לתפוס עוד נשמה יהודית, לזכות עוד אדם, להעניק מימד רוחני לחייו של יהודי מבולבל. זה קרוב אלינו כל כך, צריך רק להיות דרוך, לפקוח עין, לזהות הזדמנויות. ומי שזוכה - אשרי לו ואשרי חלקו, זהו מזכה הרבים אמיתי.

יהודי שתופס יהודי אחר, יהודי שמזהה הזדמנות לפעול כדי לקרב יהודים, יהודי שזוכה לעשות משהו כדי להעניק ליהודי אחר טעם במצוה, רצון להשתפר, חיזוק ביראת שמים או טעם מתוק של דף גמרא - אין לשער ולתאר עד כמה גדולה זכותו, אי

אהרן היה בחור צעיר, בעת שנשלח ללמוד בישיבה, בה התקשה מאוד לתפקד. אין לדעת מה הביא לתוצאה העצובה, אך בסופו של דבר, מצא את עצמו מחוץ לכותלי הישיבה. לא ארך זמן רב עד שמצא את החברים הלא נכונים בשכונת פארקאווי שבניו יורק בה התגורר, ומשם ואילך הידרדרותו היתה בלתי נמנעת, עד ששינה את שמו, את מלבושיו, ואת חזותו החיצונית. נראה כאילו שכח את מקורו, את החינוך שהוענק לו בילדותו, והתנהגותו כאחד הריקים. ה' ישמור.

אלא שבהיותו רחוק מהוריו, עול פרנסתו הוטל עליו, ולפיכך הוא חיפש עבודה. מודעה שהכריזה על ישיבה שמחפשת מנקה צדה את עיניו, והוא פנה לישיבה והציע את עצמו למשרת המנקה. הוא נקרא לראיון עבודה בחדרו של ראש הישיבה, שהבין מהשיחה כי הנער שלפניו אינו עוד אחד מהשכונה, אלא תלמיד ישיבה בעבר שהתרחק מהיהדות, ופנה אליו בנעימות:

'ראה נא, אהרן יקירי! מנקה כבר מצאנו, אך התפנתה דווקא משרה אחרת, שמתאימה לך בדיוק. משרת מגיד שיעור. יש כאן בישיבה קבוצה של יהודים מבוגרים שעושים דרכם בעולמה של הגמרא לראשונה בחייהם, ואני זקוק למגיד שיעור עבורם. נראה לי שהתפקיד הזה הולם אותך, הלא כן?'

אהרן התנער מהרעיון, עיוות את פניו לשלילה. הוא? מגיד שיעור? והלא צורת אות לא קרא מזה זמן רב, והלא חזותו אינה לא כשל מגיד שיעור ולא כשל תלמיד, אלא רחוק מכך מאוד! שהוא ישמש מגיד שיעור?!

ראש הישיבה הבין את פשר הסירוב, אך לא התכוון לוותר. 'אינני מבין מה הבעיה', סח כמיתמם, 'הלא יש לך היסטוריה בלימוד הגמרא, אתה מבין בתחום. אינני מציב אותך בפני קבוצת גאונים בכירים, אלא מול קבוצת אנשים שזה עתה עושים צעדים ראשונים. בוא ותהפוך למגיד שיעור עבורם!' - כמעט התחנן ראש הישיבה...

'מה פתאום?' - השיב אהרן ומשך בכתפיו, 'נו, באמת. באתי להיות מנקה. יש את המשרה - מצוין, הבה אתחיל. אם המשרה כבר נתפסה - הנח לי ואלך לחפש פרנסה אחרת. לשמש מגיד שיעור?!?!?'

'כן, אתה. אתה האיש. באת הנה בדיוק בזמן. אל תספר לי סיפורים... באת הנה להציע את עצמך לעבודה - כי אתה זקוק לכסף, הנה לך עבודה, ומשכורת בצידה. בוא תשמש כמגיד שיעור! אתה נראה לי מועמד מתאים מאוד!'

כשעמדו רב העיירה וחתנו על מפתן דלת הבית הם שמעו את ההורים יושבים סביב השולחן ומזמרים במשך דקות ארוכות את ניגוני השבת. רק שאת המילים של זמירות השבת החליפו המילים 'ה' נתן זה' לקח'..

הרב ישראל היימן על אמונה של יהודים פשוטים

תנאים ליצחק ובה תתקיים השליחות. לא היה לו צורך לברר מצד עצמו את הנושא כי כשהוא התפלל הוא העמיד מצב שבו אם נערה תאמר 'שתה וגם לגמליך השקה' ממילא ברור שאותה הוכחת לעבדך ליצחק. רק מכח קיום השליחות של אברהם הוא שאל אותה בת מי היא. לא כי היה לו צורך לברר את הנושא.

זו אמונה חושית!

את האמונה הזו הנחיל אברהם אבינו לא רק לעבדו זקן ביתו. זו ירושה איתנה אותה קיבלנו כל בני אברהם ביסוד נפשנו. כל אחד מבניו של אבי האומה יש בו את הכח לחיות חיים של אמונה חושית כזו בה הכל ברור בתכלית בלי שום ספיקות ושאלות. צריך רק להוציא את זה מן הכח אל הפועל.

אפילו יהודים פשוטים בדורות עברו היו חיים עם אמונה כזו. תחת אחד השיחים סיפר פעם הרב מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן מעשה נורא לו הוא היה עד בצעירותו.

בעיירה וילקומירר בה כיהן חותנו הגאון רבי אריה לייב רובין כרב העיירה, נפטר פעם סמוך לכניסת שבת קודש בחור צעיר שהיה בן יחיד להוריו. הוא נפטר בחטף בטרגדיה קשה שזעזעה כל לב וההלוויה נקבעה למוצאי שבת, כשההורים שוהים עם גופת בנם בבית במשך השבת. אף אחד מבני העיירה לא ההין להיכנס אל הוריו השבורים של הנפטר בליל שבת כדי לנחם אותם. הכאב היה בלתי נתפס...

רק רב העיירה מתוקף תפקידו נטל על עצמו את העול להיכנס אליהם להיות איתם בשעה שמתם מוטל לפניהם. הוא נטל איתו את חתנו הגדול כדי לנסות ולהשתתף עימם בצערם הנורא.

כשעמדו רב העיירה וחתנו הגר"ש במפתן דלת הבית הם שמעו את ההורים השכולים והדואבים יושבים סביב השולחן ומזמרים במשך דקות ארוכות את ניגוני השבת. רק שתחת לומר את הזמירות המקובלות הם זימרו את הניגונים על המילים 'ה' נתן זה' לקח יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם... כך ניגון אחר ניגון עם המילים הנוראות הללו בהצדקת הדין ובאמונה בלתי נתפסת.

הרב אמר לחתנו, בוא ונצא, כנראה שנטרפה עליהם דעתם

מעיון קל בסיפורו של אליעזר עבד אברהם עולה תמיהה רבתי.

מלפנים כאשר אברהם שולח את אליעזר לחפש אישה לבנו הוא מזהיר אותו אך בהזרה אחת ויחידה, 'אשר לא תיקח אישה לבני מבנות הכנעני'.

אם כן, ראוי היה לאליעזר לבדוק תחילה את נושא הייחוס המשפחתי לפני כל דבר אחר.

לא כן מתנהג אליעזר בפועל. הוא מתפלל מקירות ליבו על עין המים, 'הקרה נא לפני היום', הוא אף נותן סימן, ומתפלל שהסימן יצליח. כאשר מגיעה הנערה הוא בודק אותה קודם כל בסימן שהוא העמיד בתפילתו, כשהסימן מצליח הוא כבר נותן לה את המתנות והתכשיטים ומשתאה לדעת ההצליח ה' דרכו, רק לבסוף הוא 'נזכר' לשאול אותה בת מי את!?

הלא פלא הוא! והרי אברהם אבינו ציווה אותו לבדוק שלא תהיה מבנות הכנעני ושילך אל משפחתו. אליעזר לא בודק בכלל את הנושא המרכזי שלשמו הוא נשלח??

יישוב הקושיה הזו הוא ביסוד הבנת הנושא של אמונה חושית אברהם אבינו, מעבר להיותו אבי האומה, עוד לפני היותו עמוד החסד אותו הוא הנחיל לבניו אחריו עד עולם, הוא היה הראשון שהשריש אמונה חושית ושכלית לכל באי עולם. 'אברהם העברי' שכל העולם בכף אחת והוא בכף השניה, הוא מכריע את כולם. הרי זה בכח האמונה!

אפילו אליעזר עבד אברהם, כמי ששירת בביתו של אברהם, ידע שאין עוד מלבדו! שכל הכוחות המסתובבים בעולם בטלים ומבוטלים ואין בהם שום עצמיות כלל, רק אלוקותו יתברך שמו. זו הייתה המלחמה של אברהם אבינו כל שנות חייו באיליים ובכוחות המטעים את האדם לחשוב כאילו יש עוד משהו מבלעדיו יתברך. את זה אליעזר ינק כל יום כל היום. אפילו הוא, שנחשב 'ארור' התנהג בפשיטות באמונה תמימה.

אליעזר ידע שאם הוא מתפלל מעומק הלב ובכוונתו לעשות באמת את רצון שולחו - שהוא בודאי רצון ה', אין כאן שום מקום לספיקות. היה ברור לו שהנערה הראשונה שהוא יפגוש היא

מרוב צער... לא יכול להיות שיהודים פשוטים כאלו הגיעו לדרגה כזו של אמונה, ככל הנראה הם לא מצויים בדעתם הרגילה. אין הסבר אחר... עם זאת השבת התעלפו ההורים מתוך כביה רבה מאד. פנה הרב לחתנו ואמר לו: חוזרני בי ממה שאמרתי בליל שבת. אם הם מתעלפים מצער כנראה שהם כן מבינים את המצב. על

כרחך שהם אכן מאמינים... גם אצל יהודים פשוטים תיתכן אמונה כזו נשגבה. גם אצל כאלו שלא השיגו השגות מרוממות מתוך עיון וחקירה ניתן להגיע לדרגות כאלו. כיון שירושה היא לנו מאבינו אברהם. ובירושה יש חלק לכל אחד ואחד!

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

בחור מבוגר מאוד נכנס אל הרבי שלו, והתעקש שעד שלא יאמר לו הרבי את התאריך שבו יהיה חתן, לא יעזוב את החדר.. ענה לו הרבי..

פרשת השידוכים - עצת הזהב בדרך אל השידוך

מתפללת מאד ברצינות. זמן קצר לאחר אותה נסיעה, הודיעו לבנות שהן צריכות לעבור בבית אבות אחר. 'ככה אתן עוזבות אותי?', נופה בהן הקשישה בחיך. 'אני אתגעגע אליכן'. הן הבטיחו לשמור על קשר ולבוא לבקר, אבל שכחו. אחרי חצי שנה נזכרו בה ובהבטחה, והחליטו לבוא לביקור. נכנסו לחדר שלה, ומצאו בו קשישה אחרת. שאלו את הדיירת החדשה, איפה הקשישה שלהן, והיא הפטירה ביובש: 'הלכה'. בבית אבות, הפירוש המילולי המצוי של המילה 'הלכה', הוא 'הלכה לבית עולמה'. השתים היו מזועזעות. הן חיפשו את המנהלת, והתלוננו: 'היא נפטרה ולא הודיעו לנו? אתם יודעים שנקשרנו אליה ואהבנו אותה, ואפילו לא התקשרו להודיע לנו?' 'נפטרה? המנהלת חיכה'. 'מה פתאום נפטרה? היא התחתנה?' 'מה? התחתנה?'. 'כן, ממש כך. בערך לפני חצי שנה הגיע לבית האבות אדם בן שמונים. הוא היה בריא ומלא מרץ, אבל לא רצה לישון לבד בבית. מאחר שהוא לא רצה להטריח את הנכדים שלו שיבואו לישון אצלו, הוא עבר לבית האבות. אחת העובדות שלנו החליטה, שהקשישה שלנו והקשיש הזה הם שידוך ממש מתאים. היא הציעה לשניהם, ותוך זמן קצר הם החליטו להתחתן, ובמקביל החליטו לעזוב את בית האבות, ולעבור לגור בבית שלו. הוא אדם אמיד, והבית שלו מרווח ומטופח'.

הרב גואל אלקריף מביא מעשה מאלף שסיפר רבי צבי נקר שליט"א: שתי בנות שלמדו עבודה סוציאלית, הגיעו להתמחות בבית אבות בבני ברק. אחת מדיירות בית האבות היתה קשישה בת שמונים ושלוש, שלא נישאה מעולם. הקשישה הזו ניחנה בפיקחות רבה, והיתה לה הרבה שמחת חיים. היא היתה עצמאית ופעילה, והגיעה לבית האבות רק מאחר שסבלה מבדידות, והיתה זקוקה לחברה. יום אחד הבחינה הקשישה, ששתי הבנות משתדלות לסיים את המטלות שלהן בזריזות יתרה. היא ביקשה לדעת: לאן אתן ממהרות? 'אנחנו בנות עשרים ושש', הן השיבו, 'ועדיין לא מצאנו שידוך. אנחנו רוצות לנסוע לעמוקה להתפלל'. 'פריע לכן אם אני אצטרף אליכן?'. 'בכלל לא פריע. בואי תצטרפי, בשמחה'. היא רוצה טיול? שתצא לטיול. מבחינתה אין הבדל בין עמוקה לחצור הגלילית. בזמן הנסיעה שאלו אותה הבנות: 'את רוצה להתחתן?' להפתעתן, היא ענתה: 'ודאי שאני רוצה להתחתן!' 'מה? אבל את כבר בת שמונים ושלוש, ואת בבית אבות?' 'נו, אז מה? אני רוצה'. הבנות צחקו. אישה בת שמונים ושלוש - יש סיכוי בכלל שתתחתן? במקום לחשוב על יום המיתה שמתקרב אליה, היא חושבת על חתונה... הגיעו שלשתן לעמוקה, והתפללו. הבנות שמו לב, שהקשישה

ענהו: 'אתה אל הבורא פנית. אבל הוא שעורר את ליבי, ואני חש שאני שלוחו לעזור לך!'
שב האברך לבני ברק. סיפר לאשתו כי אבא החליף להם דירה, והביא לכולל מזונות לסעודת הודיה.
שמעו האברכים, השתאו והתלהבו. פנו לראש הכולל ובקשו חופשה ליום אחד. שכרו רכב ונסעו לכותל המערבי. נטלו ספרי תהילים, והתחילו לומר בהתלהבות ורגש. ככלות הכל, לכולם בקשות: 'פרנסה ברווחה, החלפת דירה, בריאות, חינוך, מה לא? וכך מזמור אחר מזמור, שעה אחר שעה.
ולפתע הופרעו, כצפוי. מישהו טפח על שכמם. בתקווה סובבו ראשם, והתבקשו לתרום לצדקה...

באכזבה עשו את הדרך חזרה. התנחמו בעצם התפילה בשריד בית מקדשנו, בעצם אמירת עשרות מזמורי תהילים בכוונה וברגש. למחרת התייצבו ללימודים, סיפרו לראש הכולל על מפח הנפש, ושאלו: מדוע חברם זכה, והם לא?
נענה ואמר להם: 'התשובה פשוטה. הוא נסע לכותל המערבי כדי להתפלל לפני הקדוש ברוך הוא, להעתיק אליו ולבקש ממנו. שלח לו הבורא יתברך את היהודי העשיר להתעניין, והושיעו על אתר. אבל אתם נסעתם כדי לפגוש באותו יהודי, ומדוע יעזור לכם?!'...

תלות מביאה ישועה

התפילה אל ה' צריכה להיאמר מתוך תלות מוחלטת בו יתברך, בידיעה שלא קיים שום דבר נוסף שאפשר להישען עליו.
בענין זה אומר רבי אלימלך בידרמן שליט"א רעיון נפלא:
בחור מבוגר מאוד נכנס אל הרבי שלו, והתעקש שעד שלא יאמר לו הרבי את התאריך שבו יהיה חתן, לא יעזוב את החדר...
אמר לו הרבי: אין לנו מושג באבות הקדושים, אך רואים בתורה דבר פלא. אנו מוצאים שניים שהלכו לצרכי שידוך, האחד הוא אליעזר עבד אברהם, והשני יעקב אבינו.
אליעזר יוצא והענין מסתדר לו בקלות ובאורח פלא - הוא עושה סימנים: "והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אשקה", ומה שהוא אומר נהיה. יש לו קפיצת הדרך. הכל מתקתק צ'ק צ'ק. בתואל רוצה לעכב - בא מלאך והמיתו. מה' יצא הדבר, גיגאנגען.
אין לנו מושג ביעקב בחיר האבות, אכל כשהוא חיפש שידוך - הכל הלך על צד שמאל. ההיפך מרצונו. הוא יצא עם הרבה כסף, והנה בא אליפו, רץ אחריו ולקח הכל. סוף סוף הוא מגיע ללבן, עובד קשה במשך שבע שנים, ואחר כך הוא עוד מרמה אותו.
איך אפשר להסביר את הקשיים הללו? יעקב אבינו! בחיר האבות! מה הולך כאן? איך עבד אברהם זוכה לקפיצת הדרך והכל הולך לו, וכאן הכל צולע?
אז ברור שאין לנו מושג מהו יעקב אבינו - המשיך הרבי - אך התורה הקדושה רוצה ללמד אותנו כאן מסר חשוב. כשאליעזר עבד אברהם יוצא לדרך, הוא מרים עיניים להקב"ה וצועק:

שתי הבנות נותרו פעורות פה. כששוחחו זו עם זו, התברר ששתיהן הגיעו לאותה מסקנה: הן די סמכו על הנתונים הטובים שלהן. אחרי הכל, הן לא בנות שמונים ושלש, יש להן משכורת טובה, ועוד אי אלו מעלות. כן, הן ידעו שהן צריכות קצת עזרה של הקב"ה, ולכן נסעו לעמוקה להתפלל על שידוך... הן סמכו על עצמן - ולא נושעו.
האישה בת השמונים ושלש, לא בטחה בכישורים שלה או בחכמה שלה. היא ידעה שרק הקב"ה יכול להושיע אותה. היא התפללה מעומק הלב, ויומיים אחרי אותה תפילה מצאה את השידוך שלה.

הוא ביקש מה' - ואתם בקשתם לפגוש את השליח

תפילה אמיתית היא לקרוא אל ה' לבדו, מבלי לצפות לעזרה מאף אחד אחר. בענין זה סיפר הרב שלום מאיר ולך שליט"א סיפור נאה, מעשה שהיה:
אברך כולל התגורר בדירת חדר בבני ברק. נולד ילד, ועוד אחד. ועוד אחד ועוד אחד. קנו מיטות נשלפות, ומיטות קומתיים, ושטחו מזרנים. כשנולד הילד השמיני פסעו בלילה על מרבד של מזרנים.
מי דיבר על מקום להכנת שיעורים? מי חשב על פינה פרטית או מגירה נפרדת בארון היחיד?

כשעמד להיוולד הילד התשיעי, פנתה האישה אל בעלה: 'היכן נמקם את מיטתו, האם נתקע קרס בתקרה, ונשלשל ממנו עריסה תלויה?'
צודקת, השאלה שאלה.

אמר לה: 'אפנה לאבא, אול יאות להחליף לנו דירה.'
צחקה: 'אילו היה כסף לאביך, לא היינו מתגוררים כך עד עתה!'

אבל הוא התכוון לאבא אחר... נטל חופשת יום מן הכולל ונסע לירושלים. הלך לכותל המערבי, שריד בית מקדשנו, ונטל ספר תהילים. החל לשפוך נפשו במזמורי הנצח, ומעיין הדמעות נפתח. הדוחק, הצפיפות, התנאים הבלתי נסבלים, הכל צף ועלה וגדש וגלש, בדמעות שלישי. וכך, מזמור אחר מזמור, שעה אחר שעה. לפתע הופרע. מישהו טפח על שכמו. אדם זר שאלו: 'מה לך בוכה כל כך?'

ענה: 'מאומה, זה ביני לבין קוני'.
המשיך לומר תהלים בדמעות, והלה התערב בשנית: 'אמור לי מה מציק לך! דאגה בלב איש, ישחנה'.
שח לו.

אמר לו האיש: 'בוא איתי'. לקחו למכוניתו, נסע עמו למשרד תיווך ידוע, ושאל: 'יש לכם דירה מוכנה בת חמישה חדרים?' נמצאה דירה מרווחת צמודת חצר. כתב המחאה על סך מאתיים ושישים אלף דולרים, קיבל את המפתחות, והושיטן לאברך.
אמר הלה: 'תודה לך, אדוני. אבל איני מכירך, לא אליך פנית ולא ממך ביקשתי'.

הגדולה לגדול והקטנה לקטן. הוא יודע בדיוק לאן ללכת, הוא יודע שרחל מיועדת לו בגזרת שמים. הוא לא הלך לחפש שידוך - הוא יצא עם תוכנית, וכשיוצאים עם תוכנית מסודרת, כך נראה המצב.

יהודי צריך להרגיש את עצמו תלוי בהקב"ה, רק אתה והאיבישטער... ואז יש קפיצת הדרך מכל הכיוונים. (אוחילה לא-ל)

איבישטער! אברהם אבינו אומר לי, אל תלך לשם לבנות הכנעני, ולשם אל תלך. אני לא יודע כלום. אנא ה', אתה יודע, תרחם עלי, תעזור לי, אני תלוי רק בך, אני לא יודע מה לעשות ולאן ללכת. וכשהוא מתפלל כך - מיד יש תפילת הדרך, ומיד סימנים, וכל מי שרוצה לעכב מסלקים אותו.

יעקב אבינו, לעומת זאת, יצא עם תוכנית מסודרת. הכל ידעו:

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע ביקש החפץ חיים מתלמידו שיספור את שיניו?

בבא קמא דף ג'

אף שן

רבינו מהר סיני רואה את העגל והמחולות, שבר את הלוחות וקרא: מי לה' אלי (שמות לב, כו), סבי מיהר לקריאתו, וסבך לא! - ומדוע אני אומר לך זאת? משום שאתה חוזר לארצך, ותבנה ביתך. דע, שיש כה הרבה לפעול למען ה' ותורתו! והנחלץ לפעולה, זוכה לדורי דורות!"

הדבר הנוסף היה מפתיע עד מאוד! בקשה ממש לא שגרתית ובפרט לא לכהן הגדול מאחיו! 'ספור את השיניים אשר בפי בקש הח"ח מהרב שוואב! הרב שוואב על אף אי הנעימות קיים את ציווי רבו וספר את שיניו של הח"ח, והנה זה פלא כל שלושים ושתים שיניו היו שלימות והוא בגיל תשעים ומעלה!

אמר לו החפץ חיים: תספר בגרמניה, שראית זקן מופלג שלא דיבר לשון הרע, וכל שיניו היו שלמות כבריאתן!

(דרשו)

מעשה נפלא היה עם הגאון הצדיק רבי משה שוואב זצ"ל שבא מגרמניה לראדין ללמוד אצל מרן החפץ חיים. וכאשר בא לפני ה"חפץ חיים" זצ"ל לקבל ברכת הדרך בשובו מהשיבה לארצו, טרם נפרד לביתו, אמר לו החפץ חיים שני דברים!

שאלו: "האם אתה כהן, או לוי?"
ענה: "לא."

"אני כהן", הכריז ה"חפץ חיים", ותמה: "מדוע אתה לא?"
תמה לשאלה. ענה: "משום שאבי לא כהן."

"אכן", אישר ה"חפץ חיים", ואילו אבי היה כהן! אבל מדוע? מדוע היה אבי כהן ואביך לא?"

הבין שאין תוחלת לענות שגם סבו וסב סבו לא היו כהנים. שתק.

אמר ה"חפץ חיים": "אומר לך מדוע. כי בשעתו, כשירד משה

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

רקדת באמצע סעודת החתונה ואתה צמא מחמת המאמץ - האם תברך על השתיה?

ויש אומרים, שמשקה אינו נחשב כחלק מהסעודה, ולכן דינו כדין מאכל שאינו חלק מהסעודה ונאכל בסעודה, שמברכים עליו ברכה ראשונה, וברכת המזון פוטרנו מברכה אחרונה. ויש אומרים עוד, שבכל פעם ששותים מים, או כל משקה שנהוג לשתות לשם רויה, בסעודה, צריך לברך. ולהלכה, אין לברך, וכן המנהג. וראה להלן.

[שו"ע קעד, ז, ומשנ"ב כט, ל, לב, לג, לד וילט; בו"מ דרשו, 36]

השותה מים או משקה אחר, למעט יין ומשקאות חריפים (ראה במקורות), בסעודת פת - לא יברך עליהם ברכה ראשונה ולא אחרונה, לפי שאין הדרך לאכול ללא שתיה, ולכן השתיה נחשבת כחלק מהסעודה, ונפטרת בברכת 'המוציא' ובברכת המזון. ואף אם שותה לצמאו מיד בתחילת הסעודה, או שצמא במהלך הסעודה מחמת ענין צדדי, כגון שרוקד בחתונה, נחשבת השתיה כחלק מהסעודה, ואין לברך עליה.

ארבע הדרכים לצאת מידי ספק בנוגע לברכה על השתיה בסעודת פת

כשאנו שותה צמא. ב. לשתות יין בתוך הסעודה, ולפטור בברכת 'הגפן' את כל המשקאות, ויעשה זאת באופן שאכן היין פוטר את המשקאות האחרים, (ראה במקורות). ג. לברך 'שהכל' על מאכל שאינו חלק מהסעודה, כגון קוביית שוקולד. ד. לשמוע ברכת 'שהכל' מפי אדם אחר.

[שו"ע קעד, ז, משנ"ב לז-לט, וביה"ל ד"ה ויברך, וד"ה והמנהג; בו"מ דרשו, 39 ו44; וראה שו"ע שם, א-ב]

כאמור, להלכה ולמעשה, אין לברך על מים ורוב המשקאות בסעודה. אולם, מאחר והדבר שנוי במחלוקת, ראוי לצאת מהספק באחת מהדרכים הבאות: א. לברך לפני הסעודה על מעט משקה - דהיינו פחות מרביעית, כדי שלא ליצור ספק חיוב ברכה אחרונה - ולכוון לפטור בברכתו את כל המשקאות שישתה בסעודה; ויש - להקפיד שלא לברך על מים שאינו שותה לצמאו, ולחילופין, לשתות משקה אחר, כגון חלב או מיץ פירות, שמברך עליו גם

סלט פירות המוגש כמנת פתיחה - האם מברכים עליו ברכה ראשונה?

ברכה ראשונה; אולם, מי שבמקרה שותה רסק זה כדי להרוות את צמאונו, כמשקה, לא יברך עליו, כפי המנהג הנ"ל, שאין מברכים על משקה בסעודה.

וגלידה וכיוצא בה, אף להסוברים שדינם כמשקה לענין ברכה אחרונה, אינם נחשבים כמשקה לענין זה; ויש לברך עליהם ברכה ראשונה, כיון שאינם חלק מהסעודה.

[בו"מ דרשו קעד, 37 ו43]

סלט פירות המוגש כמנת פתיחה בסעודה - יש אומרים, שמאחר ומטרתו לתענוג בעלמא, אינו נחשב כחלק מהסעודה, ויש לברך עליו ברכה ראשונה; ויש אומרים, שהוא מעורר את התאבון ונחשב כחלק מהסעודה, ואין לברך עליו; ויש אומרים, שהדבר ספק, וראוי לברך עליו ברכה ראשונה לפני הסעודה. ורסק פירות נוזלי המוגש בתחילת הסעודה - אינו נחשב כמשקה, משום שלא נועד להרוות, אלא לתענוג, ויש לברך עליו

* בשתיית יין הקידוש לפני הסעודה נוצר ספק חיוב ברכה אחרונה, ולכן ראוי לכוון בברכת המזון לפטור את היין, כיון שבדיעבד מועילה ברכת המזון במקום 'על הגפן'.
* כאמור, המברך ברכת המזון על יין יצא ידי חובה. ובנוגע למיץ ענבים - יש אומרים שמאחר ואינו זן וסועד את הגוף, אינו יוצא ידי חובה בברכת המזון אף בדיעבד; ויש אומרים שדינו כיון.
* השותה לפני הסעודה מים או משקה אחר שאינו מעורר את התאבון ואין לו שייכות לסעודה, חייב בברכה אחרונה, ואף אם כבר בירך ברכת המזון לאחר הסעודה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר להניח כובע וחליפה על הבימה?

במפורש שיהא מותר להשתמש בה לצרכים נוספים. ויש שנהגו לפרוס מפה נוספת על הבימה מעל המפה הקבועה, כדי שלא תחול קדושה על המפה הקבועה, ויהא מותר לכתחילה להניח עליה כל דבר.

[משנ"ב קנד, י; בו"מ דרשו, 16; וראה שעה"צ ח]

המפה שעל גבי הבימה היא 'תשמיש קדושה', כיון שספר התורה מונח עליה ישירות. ואף על פי כן, נהוג להשתמש בה ולהניח עליה סידורי תפילה וספרי קודש, ולהישען עליה, וכדומה. ויתכן שהטעם לכך הוא משום שמאחר ונהגו כך, הרי זה כאילו התנו על כך מראש. אכן, ראוי שלא להשתמש בה לדברי חול, כגון להניח עליה כובע וחליפה; וכמו כן, לכתחילה ראוי להתנות

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il